

Indhold

Hvad er retssociologi	3
Kriminologi.....	3
Nils Christie	4
Den filosofiske baggrund for den klassiske skole.....	4
Cecare Beccaria (1738-1794).....	5
Fra den klassiske skole til positivisme.....	5
C. Lombroso (1835-1909) - biologisk positivisme.....	5
Raffaele Garofalo.....	6
Psykologisk positivisme.....	6
Freud	6
Sociologisk positivisme - Emile Durkheim (1858-1917).....	6
Kontrolteorier.....	8
Køn i kriminologien.....	8
Loïc Wacquant	9
Karl Marx (1818-1883).....	10
Dialektisk materialisme.....	10
Slaveri i USA	11
Samfundet	11
Klasse og dominans	12
Økonomiens forrang	12
Rettens rolle	12
Émile Durkheim (1858-1917).....	13
Funktionalisme.....	13
Metode	13
Max Weber (1864-1920).....	15
Bourdieu (1930-2002).....	19
Jürgen Habermas (f. 1929).....	22
Niklas Luhmann (1927-1998).....	24
Gunther Teubner (f. 1944)	28
Klassisk nordisk retssociologi.....	29
Theodor Geiger (1891-1952)	29
Agnete Weis Bentzon (1918-2013).....	30
Vilhelm Aubert (1922-1988)	30
Per Stjernquist (1912-2005).....	31

Samfundskontraktteorier

Hobbes (1588-1679), Locke (1632-1704) og Rousseau (1712-1778)

Staten hviler på en frivillig kontrakt mellem rationelle individer. Staten har ret til at straffe.

Gennem *frygten* for straf kan staten effektivt adfærdsregulere befolkningen.

Utilitarisme

J. Bentham (1748-1832)

Maxime: Størst mulig lykke til flest mulige

Straf: Straffens smerte skal præcist overgå forbrydelsens nydelse.

Panoptikonets fader: Alle (pan) er observeret/overvåget (optikon). (Overvågning af de indsatte)

Cecare Beccaria (1738-1794)

Dødsstraf virker ikke afskrækkende. Skal kun bruges når staten er i fare, eller hvis mennesker er så farlige, at det er eneste mulighed. Begrundelsen for straffen skal derfor være utilitaristisk

Dei Deliti e Pelle Pene (Om Forbrydelser og Straffe) 1764

Grundlæggende reformering af straffesystemet

Samfundskontraktteori

Proportionalitet mellem forbrydelser og straffe

Straffe virke mere almenpræventivt, hvis de sikre og langvarige end hvis de grusomme og tilfælde.

Den klassiske skole

Beccaria lagde grundlaget for den moderne strafferet – han igangsatte en reformerende og rationaliserende tænkning om straf i gang. UP er, at alle mennesker handler rationelt og har fundamentale rettigheder, der skal respekteres. I løbet af 1700-tallet spredte Beccarias humanisme sig, og straf skulle ikke længere forbindes med død og lemlæstelse, men virke som et effektivt adfærdsregulerende element, da straffen skulle være forudberegnelig og have en almen præventiv effekt. Beccarias tænkemåde fik stor anerkendelse i den borgerlig kreds, og Borgerskabet ønskede at straf var proportional med den kriminelle handling, og lige for alle klasser. I oplysningstiden begyndte man at gøre brug af mere humane strafmetoder, der samtidig skabte en økonomisk gevinst for staten fx langvarigt strafarbejde. Beccaria var imod dødsstraf, kunne kun bruges i særlige tilfælde. Så hellere strafarbejde.

Fra den klassiske skole til positivisme

"For os er den eksperimentelle metode nøglen til al viden ... for os er det faktum, der styrer, og ingen ræsonnement kan forekomme uden at starte med fakta. For os kræver videnskab at bruge lang tid på at undersøge faktaene en efter en, evaluere dem, reducere dem til en fællesnævner, udtrække den centrale idé fra dem" Ferri, 1901

- Den frie vilje erstattes af determinisme. Man ser ikke mennesket som fornuftig, men i stedet som manipulerbart væsen
- Lighed afløses af naturlige forskelle og ekspertviden
- Den menneskeskabte love bliver til videnskabelige love, der skal afdækkes
- Mennesket er som dyreriget i det hele taget underlagt naturlove (Darwin (1809-1882))

C. Lombroso (1835-1909) - biologisk positivisme

- Kriminologien som en del af lægevidenskaben
- Der eksisterer en fysisk kriminel type, og man er født kriminel.

Karl Marx (1818-1883)

Tysk filosof, økonom, sociolog og journalist

Industrialiseringen 1800-tallet medførte store uligheder mellem de forskellige klasser – og man begyndte at stille krav om fagforeninger og nye styreformer. • Flere forsøg på revolutioner – mest i perioden 1845-1847 (liberalisme & demokrati) • Vigtig for retssociologien.

Karl Marx (1818-1883) • Udviklede aldrig en retssociologi – betragtes alligevel som retssociologiens pionerer. • Grundlægger og inspirator for kommunismen. • Fokuserer på de sociale relationer og dominansforhold i retten à socialt fokus på retten. • Mente at kapitalismen ændrede alle sociale relationer. • Grundigt analyserede vesteuropæiske kapitalistiske samfund.

Udviklingen fra den utopiske socialisme

Marx var inspireret af den franske socialistiske tradition, der udprang af en franske revolution og de utopiske socialister. • Det ulige industrisamfundet skulle erstattes med menneskets frigørelse og harmoni. • Troede på det klasseløse samfund – kun i fællesskab kunne mennesket udvikle sig. Marx og Engels à Fællesskab er ”en sammenslutning, hvor hver enkeltes fri udvikling er en betingelse for alles fri udvikling”

Marx kritiserede de utopiske socialister for ikke at være realistiske • Man skulle undersøge og forstå de gældende samfundsmæssige grundstruktur for at kunne forklare hvordan samfundet fungerer.

Marx’ analyse af historie og økonomi munder ud i forudsigelsen af den kapitalistiske økonomis uundgåelige kollaps, hvilket bereder vejen for det kommunistiske samfund.

Samfundets klasser og juraens rolle som den herskende classes værktøj

Dialektisk materialisme

- Historien og bevidstheden udvikler sig gennem modsætninger.
- Det består et dialektisk forhold mellem produktivkræfter og produktionsforhold.
 - Produktivkræfter: Råmateriale, arbejdskraft, videnskab og teknologi.
 - Produktionsforhold: Fordelingen af formel/reel kontrol over arbejdskraft og produktionsmidler.
- Wacquants fattigdommens fængsler er en form for marxistisk teori, for hvis vi skal forklare straffepopulisme handler det ikke om, at vi har udviklet nye ideer om straf, men vi skal i stedet se på det kapitalistiske system.

Marx’ fokusering på den materialistiske dialektik – udviklingen fra Hegel

Marx var inspireret af tysk filosofi – især Hegel. • Hegel à optaget af frihedsbegrebet & hvordan staten gavner individet i dets handlinger • Hegel à væsentligt, at mennesket kunne gøre brug af sin åndelig og moralske frihed. • Hegel à Mennesket udvikler sig gennem samfundet, der beskytter denne frihed. • Hegel à Samfundet udvikler sig gennem individets åndelige udvikling.

Marx modsætning til Hegel • Økonomien/materielle skaber fremdrift i historien. • Filosofien skal undersøges, da den er den del af klassekampen o Derfor kan man ikke forklare samfundet ud fra filosofien. • Menneskelige bevidsthed bestemmes af verden uden for bevidstheden. o Det er ikke menneskets idéer, der skaber verden, men produktionsstrukturerne.

Marx’ samfundssyn

-
- Sondring mellem 2 typer ret – ud fra forskellige sanktioner, knyttet til dem:
- • Sanktionen er afsavn og smerte à Strafferet – samfundets kollektive hævn pga. retsfølelse • Sanktion uden lidelse – bringer blot ting tilbage til deres rette plads à fx erstatning

Kriminalitet

- En passende mængde kriminalitet kan fungere. Modsat det kriminalitetsfrie samfund.
- Normafvigere er nødvendige for sikringen den moralske enhed.

Max Weber (1864-1920)

Kapitalismens og modernitetens opståen og juraens rolle i skabelsen af en stat og dens ideologi

- En af de vigtigste personer bag sociologiens udvikling • Den første til at forsøge at udvikle en systematisk retssociologi • Forsøgte at undersøge forholdet mellem økonomiske institutioner og samfundet • Forsøgte at sammenfatte og videreudvikle forklaringer på samfundsudviklingen og sociale fænomener. • Samfundsudviklingen kan ikke forklares via enkelte sociale fænomener. o Skal findes i en række sammenvævede forhold.

Metode

- Weber argumenterer for, at sociologien må studere **sociale handlinger** gennem fortolkning (snarere end rene empiriske/behaviouristiske beskrivelser) og derigennem nå til en **forståelse** af de formål og meninger individer tillægger deres handlinger. (I modsætning til naturvidenskabernes kausalitetsforklaringer)
- Sociologi er altså en videnskab om **sociale handlinger**.
- Nødvendigt at forstå forskellige sociale fænomener ud fra aktørernes synspunkter
- Aktørerne var ikke produkter (Marx), men handlende subjekter
- Forklaring af samfundet skal forstås ud fra den subjektive mening, der leder aktørerne til deres handlinger

Idealtyper

- En idealtipe giver os et værktøj i store historiske og komparative studier.
- En idealtipe angiver ikke 'den bedste version af' eller et moralsk ideal, men snarere nogle **typiske** eller **logisk konsistente** træk ved sociale institutioner eller adfærd.
- En idealtipe tegner eksempelvis de træk ved en social institution, der ville være tilstede, hvis institutionen var et logisk konsistent hele og ikke påvirket af andre institutioner, hensyn eller interesser.

Idealtyper

= Konkrete individuelle fænomener, der er arrangeret ifølge de ensidigt fremhævede synspunkter i en samlet analytisk konstruktion (Weber 1949:90) • Man skal bruge idealtyper for at opnå viden om verden • Idealtyper er udviklet til at reducere kompleksitet. • Videnskabeligt værktøj • Tankemæssig syntese af individuelle karakteristika ved de relevante fænomener. • Ikke hypoteser – men indeholder et begrænset udvalg af virkelighed.

Idealtypiske sociale handlinger (hvorfor gjorde jeg som jeg gjorde)

Weber skelner mellem fire idealtyper for handlinger:

- Formåls-rationel – Mål-middle rationalitet